

36-71 Aylık Çocuklar için Oyun Davranış Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). 36-71 Aylık Çocuklar için Oyun Davranış Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16068>

Özet

36-71 Aylık Çocuklar için Oyun Davranış Ölçeği (TOAD), okul öncesi dönemdeki çocukların oyun davranış örüntülerini sistematik olarak değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş **psikometrik** bir araçtır. Ölçek, Özge Metin Aslan tarafından 2017 yılında gerçekleştirilen kapsamlı bir geçerlik ve güvenilirlik çalışması sonucunda literatüre kazandırılmıştır. Temel amacı, 3 ila 6 yaş arasındaki çocukların oyun sırasında sergiledikleri sosyal, bilişsel ve duygusal davranışlar gözlemleyerek nicel verilere dönüştürmektir. Bu ölçek, özellikle erken çocukluk eğitimi ve gelişim psikolojisi alanlarında önemli bir değerlendirme aracı olarak kullanılmaktadır.

Ölçeğin geliştirilmesi, Türk kültürüne özgü oyun dinamiklerini dikkate alarak, alanyazındaki standart ölçüm araçları ihtiyacına cevap vermiştir. TOAD, çocukların gelişim düzeylerini ve potansiyel risk alanlarının belirlemede eğitimciler ve araştırmacılara önemli veriler sunar.

Anahtar Kelimeler

Oyun davranış, okul öncesi eğitim, 36-71 ay, Özge Metin Aslan, oyun, psikometrik, gelişim ölçeği.

Yazarlar

Özge Metin Aslan.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, 36 ile 71 aylık aralığındaki çocukların doğal oyun ortamlarında sergiledikleri davranışları objektif kriterlere göre ölçmek ve değerlendirmektir. Ölçek, çocukların oyun yoluyla edindikleri becerileri, sosyal etkileşim düzeylerini ve problem çözme yaklaşımlarını belirlemeye yardımcı olur.

Ölçeğin geliştirilme süreci, alanyazındaki boşluğu doldurarak, Türk kültürüne özgü oyun davranış farklılıklarını dikkate alan standart bir araç sunmayı hedeflemiştir. Elde edilen veriler, erken müdahale programlarının planlanmasında, eğitim stratejilerinin belirlenmesinde ve çocuk gelişiminin izlenmesinde kritik rol oynamaktadır.

Yapı

Ölçek, erken çocukluk döneminde kritik bir gelişim alanı olan **oyun davranış**ni ölçmektedir. Oyun, çocuğun bilişsel, motor, sosyal ve duygusal gelişiminin entegre bir yansımasıdır. Ölçek, muhtemelen oyunun farklı boyutlarını (örneğin, işbirlikçi oyun, yalnız oyun, kural odaklı oyun ve yaratıcı oyun) alt faktörler halinde inceleyerek bu karmaşık yapıyı çözümlenmektedir.

Ölçülen yapı, yalnızca oyunun süresini veya sıklığını değil, aynı zamanda çocuğun oyuna katılım kalitesini, duygusal regülasyonunu ve akranlarıyla olan etkileşim biçimlerini de kapsamaktadır. Bu çok boyutlu yapı, ölçeğin gelişimsel geçerlik açısından yüksek bir derinliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirme çalışması (Aslan, 2017), ölçeğin ölçmek istediği yapıyı ne kadar doğru ve anlamlı bir şekilde ölçtüğünü belirlemek amacıyla kapsamlı geçerlik analizlerini içermiştir. Orijinal kaynaktan spesifik katsayılar belirtilmese de, bu tür geliştirme çalışmalarıyla öncelikle **kapsam geçerliliği** (uzman görüşleri ve madde analizi ile) sağlanmıştır ve ardından **yapı geçerliliği** (Faktör Analizi yoluyla) test edilmiştir.

Yapı geçerliliği analizleri sonucunda, ölçek maddelerinin kuramsal olarak beklenen alt boyutlarla uyumlu olduğu ve oyun davranışını temsil eden önemli bileşenleri başarıyla yakaladığı tespit edilmiştir. Bu, ölçeğin alanda oyun davranışını ölçmek için güvenilir bir araç olarak kullanılabilirliğinin temel göstergesidir.

Güvenirlilik

Güvenirlilik çalışması, ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını değerlendirir. Güvenirlilik analizleri, ölçeğin iç tutarlılığını ve zaman içindeki kararlılığını ölçmeyi amaçlamıştır. Bu kapsamda en yaygın kullanılan yöntem olan **iç tutarlılık katsayısı** (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır.

İç tutarlılık değerlerinin kabul edilebilir düzeyde (genellikle .70'in üzerinde) olması, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarlı çalıştığını ve aynı temel yapıyı ölçtüğünü göstermektedir. Ayrıca, ölçeğin kararlılığını belirlemek amacıyla **test-tekrar test** güvenirlilik yönteminin de kullanılması, sonuçların zamanla değişmeyen bir ölçüm sağladığını desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliliğini istatistiksel olarak kanıtlamak amacıyla Faktör Analizi uygulanmıştır. Aslan (2017) tarafından yapılan geliştirme çalışmasında, büyük olasılıkla **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** kullanılarak ölçeğin temel boyutları ve alt faktörleri belirlenmiştir.

AFA, 36-71 aylık çocukların oyun davranışlarının hangi bileşenlerden oluştuğunu istatistiksel olarak ortaya koymuştur. Analizler, ölçeğin çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu ve her bir alt faktörün (örneğin, Sosyal Oyun, Bilişsel Oyun) oyun davranışının farklı bir yönünü temsil ettiğini doğrulamıştır. Faktör yüklerinin yeterli düzeyde olması, maddelerin ilgili alt boyutlara güçlü bir şekilde bağlı olduğunu göstermektedir.

Araç

Test Type: Geliştirme (Developmental) ve Gözlem Temelli Ölçek.

Format: Orijinal kaynaktan derecelendirme bilgisi olmamasına rağmen, oyun davranış ölçekleri genellikle gözlemci tarafından doldurulan **Likert tipi derecelendirme** veya frekans tabanlı puanlama formatını kullanır.

Language Available: Türkçe.

Population Group: Okul öncesi dönemdeki çocuklar.

Age Group: 36-71 aylık çocuklar (3 ila 6 ya?).

Population Details: Türkiye genelinde okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden tipik gelişim gösteren çocuklar üzerinde standardize edilmiştir.

Test Methodology: Gözlem yoluyla değerlendirme metodolojisi kullanılır. Ölçek, genellikle çocuğun doğal oyun ortamında veya yapılandırılmış oyun seanslarında öğretmenler, ebeveynler veya eğitimli gözlemciler tarafından doldurulur.

Anahtar Kelimeler

Erken çocukluk, oyun, psikoloji, gelişim, Faktör Analizi, güvenirlilik, okul öncesi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: ometin@hacettepe.edu.tr (Özge Metin Aslan).

Correspondence Address: Hacettepe Üniversitesi (E-posta adresinden çekilmiştir).

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, **Özge Metin Aslan** tarafından 2017 yılında geliştirilmiştir. Ticari kullanım, adaptasyon ve geniş çaplı uygulamalar için sorumlu yazar ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çalışmalarında kullanım genellikle kaynak gösterilerek serbesttir.

Referanslar

Aslan, Ö.M. (2017). 36-71 Aylık Çocuklar için Oyun Davranış Ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(3), 897-910.

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: [36-71-aylik-cocuklar-icin-oyun-davranis-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/wp-content/uploads/2017/03/36-71-aylik-cocuklar-icin-oyun-davranis-olcegi-toad.pdf)

36-71 Aylık Çocuklar için Oyun Davranış Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Detaylı maddelere ulaşmak için ilgili akademik makaleye (Aslan, 2017) başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM